

Tämä johti ajatukseni taas elämän todellisuuteen.

Missä ovat tuhannet työläisten lapset? Olin näkevinäni kuitu-neita ja surkastuneita lapsia tulevan Idän kutomotehtaista, Etelän pumpulitehtaista; poikasia nousevan Pennsylvanian hiilikai-voksista, suurkaupunkien hikipa-joista ja kaikkialta missä ikänä lapsityö kukoistaa.

Tämä oli surullinen näky. Sil-mäni täytyivät kyynelillä, enkä erottanut puron vettä. Olin istunut puoleen yöhön.

Näin kuuluivat minulta viime kesän illat täällä luonnon sum-ressa ja ihanassa tempplissä.

VASTAUSTA "MIEHELLE."

Ihmettelin kun luin "Neuvoja naisille", että eikö Toverittaren toimituksella ole roskapuolia, koska tuollainen kirjoitus nykyajan "mieheltä" saa tilaa lehdessämme. Ja onhan samasta asiasta jo ennenkin jutusteltu.

Kirjoitus ei olisi vastaamisen arvoinen, mutta koska "Mies" on tullut "syyhyttäväksi saunaan", niin annetaan hänelle "rökkiin". Se kirjoitus "Pakinaa" oli taval-laan vastaus "Miehenkin" kirjoitukseen. Mutta minä vielä lisään "löylyä."

Alkuosassa kirjoitusta puhutaan naisen koristeluhalusta. Siihen vaan sanon, että sitä mukaa kuin työläisnaiset kehittyvät ja tulevat enemmän tietoisiksi asema-taan, niin jää nämä turhat koris-tukset, jotka vielä tähän asti ovat useampaa miestä miellyttäneet. Terve kauneusaisti on monella-kin naisella, mutta ei ole varaa pukea aistikkaasti, Toisilla eh-kä olisikin, mutta he tykkäävät säästää niitä hikipennosiaan mie-luummin kuin pukea aistikkaasti. En tiedä kumpi on parempi ta-pa, sillä molemmat miellyttävät miehiä. Eikä ne ole ainoastaan vaatteet jotka naisen tekevät nai-seksi.

Sitten puhutaan puhtaudesta. Mutta kyllä sitä oppia saisi le-vittää miestenkin keskuudessa. Miehillä usein on niin tumma puku, että siinä ei likakaan näy. Ja kuinka moni aviomies itse vä-littää josko hänen paitansa on puhdas tai ei, jos vaan nainen ei siitä välitä. Ja ne poikamiehet sitten. He ovat silloin puhtaita olevinaan kun vaan on kiiltävä kaulus kaulassa, olkoonpa alus-vaatteet ja sukat kuinka likaiset ja haisevat tahansa. Eipä tahdo naiset teille likaisuudessa pärjä-tä. Hampaita ja kynsiä ei teis-tä monikaan puhdistaa, ei edes sunnuntainakaan jolloin siihen olisi aikaa.

Kenenkä syy on se, että kaik-ki naiset eivät osaa keittää? Ei-kö tuhansia naisia käy tehtaissa ja muilla työaloilla työssä, eikä ole ollut tilaisuutta oppia keittä-mään, eikä ole varoja eikä aikaa käydä keittokoulua. Eikä moni-kaan ole pitänyt sitä naimisiin menoakaan niin tärkeänä, että olisi opetellut sitä varten keittä-mään — kun siellä kuitenkin ei tahdo olla mistä keittää. To-dellakin siinä taitoa tarvitaan, joka vähistä varoista joutuu keit-tämään hyvää ja terveellistä ruokaa. — Vatsan kautta se nä-kyy tie kulkevan tämänkin "mie-hen" sydämeen.

Pitää "koti" miellyttävänä. Tuollainen vuokrakasarmen sei-nien sisällä oleva sola, jossa enemmistö työläisiä asustaa. Miellyttävää kotia siitä ei par-hainkaan nainen saa. Ajattele naista, joka päivästä päivään, vuodesta vuoteen "huonekalujen-

sa" keskellä on tuossa solassa. Keittää sitä keittoa mitä kukka-ro sallii, pesee pyykkinsä, paik-kaa ne. Puhdistaa solansa, hoi-taa terveet ja sairaat lapset, ja monta muuta, josta "mies" ei tiedä mitään. Ja tämän kaiken lisäksi vielä tulisi olla miellyt-tävä. "Miehen" pitäisi olla iloinen ja ylpeä että nainen niinkin paljon jaksaa olla nainen kuin hän todella on. Ihme vaan, et-tä niitä naisia ei senkään enem-pää viedä hautoihin ja hullujen-huoneisiin.

Koettakaamme saada naisille sellaiset olot, että he voivat ke-hittää itseään terveiksi ruumiin ja sielun puolesta. Silloin ka-toaa turhat roskapuheet ja ki-roilemisetkin. Sellaisessa yhteis-kunnassa missä nainen ja mies ovat samanarvoisia, voivat he käydä käsikädessä halki elämän ymmärtäen sitä. — Nainen.

AJATTELE OLOSUhteITA, SINÄ NAISIA NEUVOVA "MIES."

Niin sanotaan, että elämä on taistelua, ja sitä se on sanan täydessä merkityksessä.

En ajattele, että se olisi taiste-lua miesten ja naisten välillä, vaan se on taistelua minun ymmärtääkseni riistäjain ja riistet-tävain välillä. Jos yhteiskun-nallinen kehitys olisi jo niin pit-källä, että taistelu elämästä ei olisi niin ankara kuin se tänä päivänä on, niin ei myöskään su-kupuolien kesken olisi taistelua etevämyyksistä, eikä tarvittai-si muistutuksia ja arvosteluja toistensa vioista.

Myönnän sen, että on olemas-sa naisia sellaisiakin, jotka kor-ristelevat itseänsä kaikenlaisilla hetaleilla ja kiharoilla, vaan niin kauan kuin on olemassa puoli-hassuja miehen houkkoita, jotka jumaloivat keinotekoista kau-neutta ja sellaista naista, joka on raudotettu kuin potkukekka, niin kauan naiset sitä teke-vät. Onhan se isiltämme perit-ty tapa, että naisen tulee palvel-ta miestä ja miehen oikullisia vaatimuksia, ollaksensa heille huvina ja vichätyksenä! On vain pieni prosentti niitä ajatte-luvia miehiä jotka ihaillevat to-dellista kauneutta. Ei voitane väittää sitä tosiasiaa vastaan, et-tä miehilläkin on yhtä sopimat-omia vaatetuksia kuin naisilla-kin. Hänen raskaan työn rasit-tamaa ruumistaan ja kyttyräistä vartalooan pukisi paljon kau-nimmin toisella tavalla tehty puku, vaan onhan se muoti vaik-ka se ei sovi vartalolle eikä vä-rillekään.

Jätän sen miesten ratkaistavak-si ovatko he tuon sopimatto-man vaatetuksen itsellensä hank-kineet rahapussin pienuuden tai suuruuden tähden, vai sitten sen kauneusaistin sairauten tahi terveyden tähden.

Tosiasia on, että naisen työ luisuu suurteollisuuden piiriin. Ne numerot eivät ole vallan pic-net, jotka osottavat, että naisia käy palkkatyössä jokseenkin sa-man määrän tunteja vuorokau-dessa kuin miehenkin. Mies raadet-tuaan pitkät tunnit palkkatyös-sä on niiden loputtua vapaa. Hänellä olisi pikku hetki ihailua vai-moiaan, lapsiaan, helluaan ja ko-tiaan, jos hänellä on niitä ole-massa. Mutta ovatko ne ihailta-vassa kunnossa? He tulivat mo-lemmat työstä juuri samoihin ai-koihin; naisellahan on tukka pör-rössä, vaatteet likaiset, koti se-kasin ja kaikki epämiellyttäväs-sä kunnossa. Puhumattakaan

siitä hyvästi valmistetusta ter-veellisestä ruuasta.

Luettelematta tässä päivän markkinahintoja ja työpalkkoja — jokaisen huulisi ne tietävän. Voidaanko niillä ostaa ruokakau-pasta kalliinta ja parhainta ta-varaa, vai täytyykö ostaa sellais-ta kuin voi. Sitten valmistaa kiireesti huonoa ruokaa halvasta ja huonosta tavarasta ja myr-kyttää sillä miehensä ruuansula-tuselimistöt, myöskin samalla itsensä ja lapsensa.

Käiken ollessa epämiellyttävää kotona mies lähtee hakemaan huvia tai oikeammin sanoen "per-heonnettomuutta" kodin ulko-puolelta, naisen häärissä koto-na kotiöissä.

Koska koneitakin tarvitsee voi-della, niin naisenkin tarvitsee le-vätä varustautuksensa huomi-sen päivän varalta.

Mutta naisenhan pitäisi aja-tella sitäkin, että millä ja mil-loinka hän hankkisi sen ihon- ja husten värille sekä muille ruu-miin osille sopusuhaisen vaate-tuksen, että hän voisi miellyt-tää vakavamman miehluon-teen.

Vaan naisella on vielä toinen-kin tärkeämpi tehtävä, nimittäin hankkia tietoa ja taitoa täyttääk-sensä kunnollisesti hänelle mää-rätyt tehtävät, ettei hän tappai-si miehiä enenaikaansa ja niin ollen joutuisi sinne suurmurhaajien, kapitalistien, joukkoon, jotka luokkaetujensa tähden tap-pavat työläismiehiä aina ja kaik-kiällä — ja naisiakin, jos niin sallitaan naisten sanoa. Ei voi-da kieltää etteikö naisella olisi halua toimittaa tehtävänsä niin hyvin, että miehetkin tunnustai-sivat heidät naistoveriksi rinnal-laan. Mutta ajattele sinä nai-sia neuvova Mies, sallivatko nai-selle sen tämänpäiväiset olosuh-teet.

Minä puhun vaan työläisnaisis-ta, sillä minä luin ne neuvot työ-läisnaisen lehdestä ja ajattelin, että se neuvonantajia miehenkin on työläinen.

Minä uskallan väittää, etteivät tuontapäiset neuvot ole niinkään välttämättömät naisille kuin neu-voa heitä ymmärtämään missä on todellinen syy, josta ne viat johtuvat, jonka tähden on suku-puolien välistä taistelua, ja ke-hottaa heitä käsikädessä rinnal-laan taistelemaan koko omista-mattoman luokan yhteistä vihola-ista ja sortajaa vastaan poistaak-sensa ne edellä kerrotut viat, sil-lä heidän molempain voimat tar-vitaan yhdistettynä kukistaak-sensa kapitalismin ja sen tukipyl-väät. Te miehet ollaksenne to-dellisia miehiä voisitte keskustel-la naisten kanssa näistä ihmis-kunnan hyvinvoinnille tärkeistä asioista sillä aikaa kun haette si-tä huvitusta sieltä kodin ulko-puolelta.

Kun olemassaolo on turvattu, niin on naisilla kuin myös mie-hilläkin tilaisuus välttää monilta elämän taisteluilta ja hankkia tarvittavia tietoja elämän kaikil-ta aloilta ja kasvattaa lapsensakin siinä hengessä joka on yhteiskun-nalle ja henkisesti sekä ruumiil-lisesti sivistyneelle ihmiskunnal-le hyödyllinen. Tänä päivänä se on mahdotonta naisen täyttää niitä tärkeitä tehtäviä nimittäin olla todellinen nainen ja ennen kaikkea äiti.

Olen usein kuullut senkin ikä-vän tosiasian, että äiti kun kielt-ää lastaan puhumasta tyhmyyk-siä, niin lapsi vastaa, että niin isäkin sanoo, joten sekun on us-kottavaa, että kyllä se isäkin opetus lapsen juurtuu huolimat-

ta siitä mitä hän sille opettaa, hyväkö vai paha. Ei voitane väittää, etteikö isäkin ole vel-vollinen olemaan lapsensa opet-taja, sillä sukulainen hän sille on. Nainenkaan ei voi olla leppeä ja sivistynyt ennenkuin se raaka ja rivo ympäristö muuttuu mikä häntä myrkyttää samalla tavalla kuin miestäkin. Naiselle on e-delläkerrottujen olojen vallites-sa mahdoton lapsistakaan tehdä sivistyneitä ja oppineita ihmisiä, sitä vähemmän parrakkaista tahi parrattomistakaan miehistä. Kun-ka sokea voi sokeaa taluttaa! Mutta aika on muuttuva ja ihmi-set muuttuvat ajan mukana. Mi-nä ainakin olen sitä mieltä, ettei ole tarpeellista naisten sovittaa miesten rikoksia. — — a — n.

"NEUVOJA NAISILLE."

Luettuani Toverittaren No. 2:ssa ylläolevalla otsikolla va-rustetun kirjoituksen, vetänyt suuni väkiseläkin jonkinmoiseen virniin. Ei sen vuoksi etteikö siinä mainitussa kirjoituksessa ol-lut paljon sitäkin missä olen sen kirjoittajan kanssa aivan samaa mieltä, mutta siinä oli lauseita, jotka näin maalaisnaisen mielestä todellakin tuntuvat hiukan neu-rettavilta. Esimerkiksi kohta missä mies kirjoittaa: "Usein nä-kee naisia, joiden vaatteet ovat likaiset, tukka pörröllä, vaatteet huiskin haiskin päällä. Tuollai-nen nainen on hyvin epämiellyt-tävä nähdä." Niin todellakin, meissä pohjakerroksen naisissa ja erittäinkin maalaisnaisissa näkee sangen usein niitä naisia, jotka "Miehen" määritelmän mukaan "ovat hyvin epämiellyttävää nä-hdä." Mutta minä uskallan väit-tää, että suurin osa meistä pohja-kerroksen naisista näyttää "epä-miellyttäviltä" olosuhteiden pak-otuksesta, sillä silloin kuin me raadamme viisi- ja kuusitoista-tuntisia työpäiviä vuodet ympä-riinsä, niin jopa olemme henki-estikin niin lamaantuneita et-temme välillä vaikka ei pukum-me osat kaikki olisikaan sopu-soinnussa keskenään. Ja vaikka me omaisimme kuinka suuren puhtausaistin, niin me emme voi säilyttää itseämme puhtaina ja siistinä silloin kuin me työsken-teleemme likaisissa töissä, kuten esimerkiksi maalaisnainen, joka kaiken muun taloustöihunsa o-hella vielä hyörii karjan ruokki-misessa, peltoöissä, maanperkaa-misessa y. m. likoissa miehen-sä kanssa. Eipä totisesti siinä ehdi paljon miettimään että "mi-kähän väri minun silmiini ja hiusteni värille olisi sopivin."

Tosin täytyy myöntää, että meissä työläisnaisissa on kyllä niitakin, joilla on oikein sairaa-joinen halu apinoida porvarinai-sien muodin kaikkia väri- ja vaikuksia mahdollisimman tarkasti ja poikkeuksetta ne naiset myöskin omaavat porvarillisen maailman-katsomuksen, sillä valventunut työläisnainen, tuntien oman luok-ka-asemansa, ei alennu apinoi-maan porvarinaikkosten muoti-hulluttelua kaikkine hetaleineen, kiharoineen, ihojauhoineen ja ha-juvesineen. Mitä tarkemmin työ-läisnainen yrittää seurata muotia sen köyhempi hän on henkisesti ja siksi juuri ajatteleva mies ei löydä vakavaa naistoveria niistä naisista joiden suurimpana har-rastuksena on muodinmukaisesti pukeutuminen.

Edelleen "Mies" kirjoittaa: "Naisen tulisi osata keittää mau-kasta ja muuten terveellistä ruo-kaa ja pitää huoneet puhtaina ja koti miellyttävänä." — En tah-